

**Conceptes bàsics. Perspectives antropològiques
sobre diferència i desigualtat**

Codi: 101278
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Jordi Castellvi Girbau
Correu electrònic: jordi.castellvi@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits.

Objectius

L'objectiu general de l'assignatura és oferir una primera aproximació als conceptes bàsics de la disciplina i de la perspectiva d'anàlisi antropològica, basada en l'afirmació de l'existència d'una humanitat compartida i alhora culturalment diversa. Proporciona una panoràmica general dels principals conceptes de l'antropologia social i cultural, posant l'accent sobre els mecanismes de construcció de les diferències i les desigualtats socials.

El curs oferirà una panoràmica general de l'antropologia com a disciplina i de la manera com des d'aquesta s'ha plantejat l'anàlisi de les diferències socioculturals, fent referència als principals conceptes i metodologies utilitzats, així com els autors i textos fonamentals. Es tracta d'il·lustrar teòrica i etnogràficament la diversitat cultural humana, i donar a conèixer les formes com socialment i des de la disciplina antropològica s'han construït conceptes i discursos per explicar-la. Així mateix s'explicaran els mecanismes socials de construcció de desigualtats a partir de les diferències i es contrastaran amb els discursos i pràctiques d'exclusió social que s'han elaborat al llarg de la història i que encara estan presents en l'actualitat.

Es pretén aproximar-se a una forma de mirar i analitzar el món sense caure en plantejaments simplistes i en postures excloents o reduccionistes, donant les bases d'un coneixement informat que permeti desenvolupar un esperit crític per tal de poder reflexionar sobre la realitat social actual i proposar alternatives per a construir una convivència igualitària entre les diferents societats i les cultures humanes.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat en diferents llengües.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar un fet d'actualitat des de la perspectiva antropològica.
3. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
4. Conèixer i comprendre els processos diversos de relació intercultural.
5. Conèixer i comprendre les teories relatives a les accepcions del concepte de cultura.
6. Expressar les idees amb un vocabulari específic adequat a la disciplina.
7. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
8. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
9. Identificar les teories relatives a les accepcions del concepte de cultura.
10. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
11. Utilitzar els conceptes bàsics de l'antropologia social i cultural per comprendre les relacions entre diferents societats i cultures.
12. Utilitzar els conceptes bàsics de la teoria antropològica.

Continguts

TEMA 1. Introducció

La diversitat humana i la seva interpretació. Paradigmes sobre la diversitat humana: el debat entre naturalesa i cultura.

TEMA 2. Aproximació històrica a l'Antropologia

Antecedents: el concepte d'alteritat en la història occidental. El sorgiment de l'antropologia acadèmica.

TEMA 3. L'antropologia en el camp de les ciències humanes i socials.

Objecte, mètode i tècniques antropològiques. L'etnografia i el treball de camp. Perspectives emic i etic.

TEMA 4. L'estudi formal de la variabilitat cultural

La idea de cultura i altres conceptes associats. Etnocentrisme i Relativisme cultural.

TEMA 5. Diferència i desigualtat

Els discursos sobre l'alteritat. L'actitud davant la diferència. Identitats. Raça, etnicitat, gènere. Processos d'inclusió i exclusió.

Metodologia

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	45	1,8	2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12
Presentació de textos i discussió	5	0,2	2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories	5	0,2	3, 4, 5, 9, 11, 12
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs	40	1,6	2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12
Estudi i treball personal	45	1,8	2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12

Avaluació

Lliurament de treballs: 40%

Presentacions i participació activa a classe: 20%

Proves teòriques: 40%

Al principi del curs es presentarà un cronograma amb les dates de les proves d'avaluació i el contingut específic dels exercicis. Aquesta informació estarà disponible al Moodle respectiu del grup 1 i el grup 2. Consulteu regularment el Moodle.

Per aprovar cal presentar tots els exercicis en les dates fixades a principi de curs, excepte causa justificada. Les proves no superades es podran recuperar en la data de recuperació.

Per poder participar al procés de recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat (no necessàriament aprovat) en un conjunt d'activitats, el pes de les quals ha d'equivaldre a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total, es a dir, un 60% de la nota final. A més a més el professor/a responsable de l'assignatura pot exigir haver obtingut una qualificació mínima en la mitjana de l'assignatura que en cap cas pot superar els 3,5 punts. Aquesta mesura s'aplicarà o no a criteri del professor/a responsable.

Poden quedar excloses del procés de recuperació aquelles activitats que el professor o professora consideri que no són recuperables, en una data o un moment posteriors als establerts per a ser dutes a terme (per exemple: presentacions orals, treballs en grup, tasques relacionades amb l'activitat docent diària). En aquest cas, el professor/a responsable farà constar explícitament en el programa aquelles activitats avaluatives parcials que, al seu criteri i en funció de la seva naturalesa, no són recuperables.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informarà l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

En el cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

L'estudiant que no es presenti a cap de les proves constarà com a NO-AVALUABLE.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lliurament de treballs	40%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Presentacions i participació activa a classe	20%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Proves teòriques	40%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

Manual de referència per a aquest curs:

Laburthe-Tolra; Jean-Pierre Warnier 1998 (1993) Etnología y antropología. Madrid: Akal

Altres manuals i obres de consulta:

ADD (1993) Diccionari d'antropologia. Barcelona: TERMCAT3

Augé M.; Colleyn J.P. 2005 Qué es la antropología. Barcelona: Paidós

Bonte, Pierre; Izard, M. 1996 (1991) Diccionario de etnología y antropología. Madrid: Akal.

Frigolé, Joan et al 1995 Antropologia social. Barcelona: Proa

Harris, M. 1998 Introducción a la antropología general. Madrid: Alianza

Kottak, Conrad Phillip. 2005 (2002) Introducción a la antropología cultural. Madrid: McGraw-Hill.

Lisón Tolosana, Carmelo (ed.) 2007 Introducción a la Antropología Social y Cultural. Teoría, método y práctica. Madrid: Akal

Lombard, Jacques 2008 [1994] Introducción a la etnología. Madrid: Alianza universidad

Llobera, Josep Ramon 1999 Manual d'antropologia social. Barcelona: Ediuoc.

Mair, Lucy 1998 (1965) Introducción a la antropología social. Madrid: Alianza

Bibliografia temàtica:

Comas d'Argemir, Dolors 1998 Antropología económica. Barcelona: Ariel

Comellas, Pere; Carme Junyent 2021 Els colors de la neu. Les llengües, les persones i el món. Vic: Eumo

Díaz Cruz, Rodrigo. 1998. Archipiélago de rituales. Barcelona: Anthropos

Douglas, Mary 2007 (1966) Pureza y peligro. Un análisis de los conceptos de contaminación y tabú. Buenos Aires: Nueva Visión.

Duch, Lluís (diversos volums) Antropologia de la vida quotidiana. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Duncan, Carol 2007 (1995) Rituales decivilización. Murcia: Nausicaä

Estruch, Joan 2015 Entendre les religions. Una perspectiva sociològica. Barcelona: Mediterrània

González Echevarria, Aurora; San Roman Espinosa, Teresa; Valdés, Ramón 2000 Tres escritos introductorios al estudio del parentesco. Bellaterra: UAB Servei de Publicacions

Guber, Rosana 2004 El salvaje metropolitano. Buenos Aires: Paidós

Hammersley, Martyn; Paul Atkinson 1994 (1983) Etnografía. Barcelona: Paidós

Harris, Marvin. 1999 El desarrollo de la teoría antropológica: historia de las teorías de la cultura. Madrid: Siglo XXI

- Junyent Figueras, M. Carme; Pere Comellas Casanova 2019 Antropología lingüística. Madrid: Síntesis
- Lévi-Strauss, Claude 1985 [1962] El pensament salvatge. Barcelona: Edicions 62
- Lévi-Strauss, Claude 2005 [1955] Tristos Tròpics. Barcelona: Anagrama
- Lewellen, Ted C. 1994 [1983] Antropología política. Barcelona: Edicions bellaterra
- Llobera, José R. 1975 La antropologia como ciencia. Barcelona: Anagrama.
- Narotzky, Susana 2004. Antropologia econòmica. Nuevas tendencias. Barcelona: Melusina.
- Thiong'o, Ngugu wa 2007 Descolonitzar la ment. Barcelona: Raig Verd
- Prat i Carós, Joan 1984 La mitologia i la seva interpretació. Barcelona: Llar del llibre.
- Prat, Joan (coord.) 2004 I... això és la meva vida. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura
- Prats. Llorens 1997 Antropologia y patrimonio. Barcelona: Ariel
- Rodó-Zárate, Maria 2021 Interseccionalitat. Desigualtats, llocs i emocions. Barcelona: Tigre de paper
- Salazar, Carles 2009 Antropologia de les creences. Religió, simbolisme, irracionalitat. Barcelona: Fragmenta.

Programari

.